Anul 36 BUCUREŞTI, la 3 Iulie 1938 Nr. 26

LIBERTATEA

—Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie, în anul 1902—

„LIBERTATEA" ESTE PROPRIETATEA FAMILIEI MOŞTENITOARE ALUI ION I. MOŢA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREŢUL FOII ESTE:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe 3 luni.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA „LIBERTATEA" Moţa
BUCUREŞTI I. — Calea Victoriei 63.
Aici se vor trimite orice scrisori pentru redacţie precum şi cererile sau banii pentru abonamente.

Apare în fiecare Duminecă

Preţul unui număr 2 Lei

Cuvântarea M. Sale Regelui la deschiderea „Lunii Cărţii"

In săptămâna trecută a avut loc la Bucureşti deschiderea »Lunii Cărţii«. Sărbătoarea aceasta a scrisului a fost cinstită de M. Sa Regele, care a fost de faţă la deschidere. M. Sa a ţinut cu acest prilej următoarea cuvântare:

Cu deschiderea »Lunii Cărţii« din anul acesta, s'a mai adăugat o filă în cartea tradiţiei.

Inceputǎ cu oarecare sfială (temere), această sărbătorire anuală a devenit o serbare culturală, care imprimă în fiecare an un nou avânt şi o nouă încredere tuturor acelora cari se ocupă de carte, — a devenit nu numai o sărbătoare a scriitorului, sau o posibilitate (putinţă) de expunere a editorului, dar ceva mai înalt şi mai moral: o sărbătorire de înfrăţire a tuturor producătorilor de carte.

Când prima dată, Mi s'a propus să se facă acea »Zi a cărţii«, am răspuns cu entusiasm şi am fost bucuros când am văzut câţi au venit să participe (iee parte).

Am răspuns cu entusiasm, fiindcă în sufletul Meu este o dragoste adâncă şi o credinţă desăvârşită, că prin carte se propagă (răspândeşte) cultura şi că prin cultură se înalţă un neam.

Dar nu a fost numai un imbold (îndemn) sufletesc. A fost şi la Mine un adânc raţionament politic.

In politica şi lupta politică, pe care o duc pentru înălţarea acestui neam, sunt deplin încredinţat, că acest factor al culturalizării Neamului Românesc, şi punerea lui pe un piedestal solid, formează o nevoie imperativă (trebuinţă arzătoare) în desvoltarea generală a aşezării României în lume.

Iată al doilea impuls (îndemn) care M'a făcut să răspund şi să aclam în sufletul şi mintea Mea iniţiativa care s'a luat, de a se creea această sărbătorire anuală a culturii româneşti.

Aduc astăzi mulţumirile Mele cele mai vii scriitorilor, librarilor şi editorilor, pentru priceperea şi dragostea pe care au pus-o, ca această expoziţie anuală să reuşească aşa de frumos, şi pot aduce tuturor asigurarea, că grija Mea urmăreşte această problemă:

dacă până astăzi, nu s'au putut satisface multe din cererile îndreptăţite, aceasta se datoreşte faptului că nevoile ţării noastre sunt atât de mari, că în momentul de faţă este o chemare imperativă (arzătoare) — apărarea naţională — dar că, după ea, va urma de sigur, a doua chemare, aceea a apărării sufleteşti şi a oţelirii culturii române.

In aceste zile de prefacere, scriitorii în deosebi, au datoria, cu sufletul lor de artişti, să priceapă vremurile noui.

Intr'o epocă de reînoire politică, trebuie să fie şi o reînoire sufletească şi culturală.

Cunosc sufletul scriitorilor Mei şi contez pe ei.

Aducând astăzi salutul Meu regesc acelora cari lucrează pentru înălţarea culturii, urez, ca expoziţia din anul acesta să însemne un nou progres şi un nou avânt.

Marele Voevod Mihai prin ţară.

Pentru a cunoaşte în amănunt ţara pe care ca mâine o va stăpâni, M. Sa Marele Voevod îi vizitează judeţele. In săptămâna trecută Marele Voevod, însoţit de către colegii de clasă, a vizitat Valea Jiului, comunele Padeş şi Cloşani din jud. Mehedinţi, peşterile din munţii Mehedinţului şi mai multe comune din Banat, între cari, minele de cărbuni dela Anina, valea Almăşuiului şi marile uzine de fier dela Reşiţa.

Rânduială mare se face IN CASA COOPERAŢIEI!

Cooperaţia este una din cele mai de seamă înfăptuiri pe cari le-a avut ţara noastră. Dar un lucru, oricât de bun ar fi el, dacă ajunge pe mâni rele, se strică. In vremurile de înflorire ale cooperaţiei, gazeta »Libertatea« cu adausul ei »Tovărăşia« a luptat şi s'a trudit mult ca să ridice cooperaţia la adevăratul ei rost. De atunci şi până acuma sunt ani mulţi. In decursul lor, în ogorul lăsat în părăsire de stăpânii răi ai cooperaţiei, a crescut buruiana de a înăbuşit toată strădania şi înfăptuirile de preţ pe care le-am făcut şi noi şi alţii. A crescut o buruiană rea, pe care stăpânirile nu au putut s'o pustiască. Incearcă acest lucru să l facă stăpânirea de azi. Dacă va izbuti, lucru de mare preţ face.

La o instituţie de stat, ministrul economiei naţionale a aflat funcţionari cari primeau până la o sumă de mii de lei pe lună. Acest fapt l-a îndemnat pe d. l ministru să facă rânduială în instituţiunile statului.

A început cu cooperaţia. Ca şi aproape în toate instituţiile de stat, şi aici nu lipsesc »specialiştii«. Dacă şi-a ştiut vârî mâna cu mai multă dibăcie în grămada de aur, »specialist« l-au făcut pe respectivul. Pentru-că la cooperaţie, a fi specialist nu însemnă lucru prea mare. Dar a ajunge specialist, plătit din fonduri nevăzute cu 80—90 de mii de lei pe lună, este lucru greu. Dintre aceştia au fost aflaţi în cooperaţie nu mai puţin de 145 de inşi. Ministrul economiei le-a statornicit următoarea regulă:

1. Membrii consiliului de administraţie, membrii comitetului de direcţie, cenzorii, nu vor mai primi de aci înainte nici o plată pe lună. Ei nu vor putea lua decât plata pe ziua în care au fost de faţă la şedinţa consiliului de administraţie.

2. Din banii cooperaţiei nu vor mai fi ţinute automobile pentru folosinţa membrilor consiliului sau a celor din direcţiune. Nici pe căile ferate nu vor mai putea călători gratuit, cu bilet plătit din casa cooperaţiei şi aşa mai departe.

Lăudabilă şi frumoasă măsură. Vor urma la rând celelalte instituţiuni de stat în care se va face, desigur, rânduială. Dar oare instituţiunile particulare ce au greşit? Căci buba este tot atât de primejdioasă şi în instituţiunile de stat, cât este în cele particulare. Streinii aduşi de vânturi de pe gunoaiele din alte ţări, s'au priponit aici la noi şi au pus mâna pe industrie, pe comerţ, pe meserii! Ei nu au 80 sau 90 de mii de lei pe lună, ci au şi 8 sute şi 9 sute de mii! Şi unde mai pui că aproape toţi sunt jidani, fugăriţi de aiurea şi aşezaţi aici ca în alt »pământ al făgăduinţei«. Iar banul pe care-l jefuiesc, nu-l mănâncă aici în ţară, ca să mai câştige şi bietul român o bucată de pâne mai albă, ci il trec peste graniţă, îl duc pe la scălzi, unde îşi tăvălesc trupul îmbuibat de belşug.

In casa acestor întreprinderi particulare dacă ar intra cu măturoiul stăpânirea, să facă curăţenie mare, am spune: »iată cei chemaţi să scape ţara din necaz«.

Trezirea Franţei la o viaţă nouă

Semne de mari prefaceri se vestesc din locurile cutropite de vermina jidovească

Nouă, — celor cari luptăm în contra primejdiei jidoveşti, — jidoviţii şi toţi aceia cari au legături de gheşeft cu neamul lui Izrael, — ne zic „huligani«. Cu toate acestea nu ne am spăimântat şi mai ales nu ne-am îndoit o clipă de biruinţa puterii creştine asupra lui Izrael. Lupta pe viaţă şi pe moarte, între BINE şi intre RĂU se va sfârşi cu biruinţa binelui asupra răului.

In istoria luptelor împotriva jidovilor sunt perioade cari dovedesc dreptatea acestei lupte. Ţara noastră este trecută în rândul ţărilor cari şi au creat o întreagă poveste din lupta cu jidovii şi nu sunt rare intervenţiunile cari s'au făcut din partea streinilor, ca stăpânirea dela noi să domolească o leacă vrerea de desrobire din jugul jidovesc. Intre aceste neamuri putem număra pe francezi.

Dreptatea luptei noastre s'a adeverit însă în clipa în care şi Franţa s'a trezit la o viaţă nouă. Când şi poporul francez, — popor ales între popoarele lumii, — a văzut primejdia spre care il poartă jidovii. Viteazul popor francez, apăsat de ruşinea de a se vedea stăpânit de jidovi până şi în viaţa politică, s'a răsvrătit în clipa în care, un ministrul din Frontul popular alui Blum a declarat: *»Un jidan preţueşte mai mult decât un francez«*. Rezultatul acestei palme, cu care fostul ministru din guvernul lui Blum a lovit obrazul creştin al poporului francez, a avut ca urmare strigătul tunător: *„Jos jidanii!"* In pieţele publice, pe pereţii caselor, pe garduri, pe geamuri şi în toate colţurile Franţei, auzi şi citeşti azi aceste cuvinte: *„Jos jidanii!"* Strigătul acela care ne-a atras şi nouă, — celor ce luptăm de atâta vreme — poreclirea de »huligani«, iată-l împământenit şi scos la loc de cinste în Franţa, pe care noi am socotit-o, pe drept cuvânt, ţara în care Izrael şi a făcut de cap în dragă voe.

„Naţiunea franceză — scrie un ziar francez — se obligă să sprijine cu toată puterea, strădania pe care lumea civilizată o face, ca să descătuşeze Europa de năvălirea jidanilor, adevărata vermină a Universului, plaga civilizaţiei creştine".

Dacă poporul francez s'a trezit la o viaţă nouă, să fim siguri, că dreptatea luptei va fi şi a noastră. Suferinţele şi umilinţele pe cari le-au îndurat simţămintele noastre creştineşti, vor fi, astfel, răzbunate de către neamul frate bun cu noi, care până mai ieri ne certa „de ce ne purtăm rău cu jidovii"...

Ceeace vedem petrecându se în Franţa, ne umple inima de nădejdi. In politica noastră lăuntrică are mare înrâurire politica Franţei. Schimbările cari s'au pornit acolo vor avea răsunet şi la noi. Lupta împotriva jidanilor, pornită acolo cu atâta putere, ne va găsi pe noi de mult în luptă. Doar o smulgere hotărâtă va ajunge, ca biruinţa să fie şi a noastră.

A fost găsit aeroplanul care a dispărut la 8 Aprilie

Aeroplanul, care plecase din Buzău spre Braşov, având într'însul pe sburătorii Ion I. Nicol e şi Ion Badea, s'a prăbuşit deasupra muntelui Penteleu din jud. Trei Scaune, — din motive cari încă nu se cunosc. — De atunci şi până acum aeroplanul a fost căutat în zadar. In săptămâna trecută, trecând prin acea pădure ciobanul Ion Moise Munteanu, a dat peste aeroplanul prăbuşit şi peste trupurile celor doi sburători. La faţa locului a plecat o comisie care a început cercetările.

Străvechi urme creştine în Dobrogea

Poarta «Celor 40 de fecioare». — Mormântul Sfântului Nicolae şi mormântul Sfântului Atanasie, căruia i se închină şi turcii

In întreg ţinutul Cadrilaterului (Dobrogea) n'a existat şi nu există o urmă de mânăstire şi locuri sfinte din timpurile vechi — afară de două localităţi în jud. Caliacra şi una în jud. Durostor.

Cauza trebuie să fie furioasele prigoane de odinioară, contra creştinilor. Sub stăpânirea turcilor, unii din creştinii de azi, din acest ţinut şi din sudul Basarabiei, au suferit mult pentru credinţă. Siliţi să-şi părăsească limba şi credinţa ortodoxă, ei au primit să vorbească turceşte, dar nu şi să se lepede de credinţa creştină.

Singurele localităţi de pelerinaj şi reculegere din Cadrilater sunt mormântul «Sfântului Nicolae de la Mare», capul Caliacra, «Sfântului Atanase» dela Teche şi «Izvorul Crucii» din jud. Durostor.

Poarta «celor patruzeci de fecioare»

La capul Caliacra, în nemijlocită vecinătate a malului mării este mormântul «Sf Nicolae», apărătorul marinarilor şi «Cârc-Câz», legendara poartă a «Celor 40 de fecioare».

Legenda spune că, în timpul ocupării cetăţii de către barbari, patru zeci de fecioare au preferat moartea în locul robiei duşmanului. Ele şi-au legat una de alta cozile din cap, formând un lanţ viu de trupuri, şi împreună s'au aruncat în mare, pe poarta scobită de natură în stâncă.

Acolo se văd şi azi nişte bolovani colţuroşi. Dela picioarele uriaşei stânci, cele patruzeci de tinere s'au aruncat în jos, înroşind apa mării cu sângele lor.

Mormântul Sfântului Nicolae

Sf. Nicolae, spune legenda, a fost ucis mai pe urmă de barbari şi a fost îngropat de creştini acolo.

Pelerinii, în deosebi vara, când trec pela capul Caliacra, aprind o luminare sau o candelă, la mormântul Sfântului Nicolae.

Mormântul Sfântului Atanasie cel ucis de turci.

La Teke, în jud. Caliacra, pe minunata vale fără iarnă a Batovei, se află mormântul Sfântului Atanasie, despre care legenda spune că acest sfânt a fost decapitat de turci în pădurile Teche.

Mai târziu creştinii i-au desgropat trupul, însă lipsea capul. Ivindu-se neînţelegeri între turci şi creştini, de atunci până azi sfântul e în stăpânirea turcilor dela Teche. Nu se ştie bine cine, turcii sau creştinii, au încercat să zidească o mânăstire pe mormântul Sfântului Atanasie. Dar aceea ce se clădea într'o zi, a doua zi se dărâma. Ruinile de piatră dăinuiesc şi azi, şi populaţia are credinţa că omul care ia o piatră din acele ruini e lovit de o nenorocire.

De timp îndelungat, în fiecare an, la 2 Mai, se face un mare pelerinaj, adunându-se populaţie multă din judeţ şi făcându-se priveghere.

Deoarece turcii cer şi ei stăpânirea acestui mormânt, vin şi ei în pelerinaj, rugându-se sfântului în limba lor.

Lucrul este cu desăvârşire adevărat, deşi Sfântul Atanasie a fost ucis chiar de turci

PENTRU SUFLET

Şoaptele îngerilor

de *Vasile Militaru*

I

Câine ticălos... La turmă a deprins hoţesc învăţ:
Când sfâşie lupul oaia, stă cu lupul la ospăţ,
Iar apoi, — cu botul încă umezit de-al pradei sânge,
Stă alături cu ciobanii înecaţi de plâns, — şi plânge!

II

Fă mereu în viaţă bine,
Dar cui faci să uiţi mereu:
Binele uitat de tine
Nu ţi-l uită Dumnezeu!..

III

Că unirea dă putere, eu voi ţine-acest discurs:
Decât una, mai degrabă două mâini ucid un urs!

IV

Dumnezeu când se mânie, pe-un tiran sau ticălos,
Il înalţă ca, din slavă să se prăbuşească jos...

V

Căzând des pe drumul vieţii, vorbe grele să nu zici
Tocmai prin aşa cădere, înveţi sus să te ridici!

VI

De-ar sta numa'n auroră, soarele n'ar mai fi soare
Dupăcum, numai bobocul, n'are drept să-şi zică floare.
Aşa, dar, numa'ncepute, faptele nu pot fi fapte,
Precum, goală stând sub uger, oala nu ne vinde lapte!

Cine vrea război în Europa?

— Indemnaţi de jidani guvernamentalii spanioli au declarat că vor bombarda Roma. Războiul este scăparea lui Izrael. Americanii nu cred într'un apropiat război european —

Războiul din Spania este ca sfârşit. Nimic nu mai poate opri înaintarea biruitoare a trupelor lui Franco. Ingroziţi de vedenia altei înfrângeri, jidovii bolşevici caută toate porţile ca să iasă din strâmtoare. Văzând că nu au încotro, ce şi-au zis ei: Dacă îndemnăm pe republicanii spanioli să arunce câteva bombe deasupra Romei, Italia va porni îndată cu toată puterea asupra Spaniei,— Anglia va sări în ajutorul Spaniei republicane,— Germania în al Italiei, apoi Franţa, Rusia şi iată războiul aprins... Numai cât italienii, în loc să se sperie, au râs de prostia jidovească şi au răspuns:

— Vom primi cu bucurie „solia" spaniolă şi de va fi lipsă, îi vom arăta şi calea cea mai scurtă pe care să se întoarcă acasă...

Şi de data aceasta, socoteala jidovilor a dat greş

Izrael a fost prins în brâul de oţel al Europei

Franţa a adăogat o verigă la lanţul păcii. Prin mişcarea de dreapta care s'a ridicat acolo ca o furtună, vedenia războiului a fost înlăturată. Pentru că progaganda în favoarea războiului, jidanii au ţinut-o acolo mereu trează. Brâul de oţel, care cuprinde Spania naţionalistă, Franţa, Germania, Polonia, România şi Turcia, se strânge tot mai mult împrejurul lui Izrael. Toate vicleşugurile pe cari le-au folosit jidovii ca să scape din această strânsoare, au fost zadarnice. Cea din urmă scăpare a lor — războiul, nu a izbutit. Cu aceasta, cea din urmă încercare, Izrael cade zdrobit. Ce-i rămâne de făcut, încotro s'o apuce de groaza pârjolului, vom vedea altădată. Deocamdată să vedem ce spune...

un mare ziarist american despre stările din Europa

In Europa sunt presărate cuiburi de jidani, — spune ziaristul american Web Miller — cari au însărcinarea să răspândească ştiri mincinoase. Acestea ţin mereu încordată privirea popoarelor. Scopul aces'or ştiri — spune mai departe ziaristul — este de a împinge Europa la războiu. Căci atât jidanii cât şi bolşevicii, nu văd o altă scăpare decât izbucnirea războiului.

Guvernele din Europa sunt convinse că deslănţuirea unui războiu ar duce la prăbuşirea Europei. Invălmăşala ce s'ar ivi de pe urma războaielor lăuntrice cari ar izbucni, nu ar folosi decât Rusiei. Căci pentru comunism, revoluţia este cel mai bun lucru. Nici un popor nu va îngădui să izbucnească un război în Europa, a încheiat ziaristul.

Un miliard pentru plugari

— pentru ridicarea şi înviorarea economică a satelor, — este măsura cea mai nouă a guvernului

In vederea organizării vieţii economice a satelor, guvernul a luat o măsură foarte dreaptă şi de multă vreme aşteptată. A sărit în ajutorul plugarilor, nu făgăduindu le o soarte mai bună ori spunându le un sfat bun de urmat, ci ajutându i cu bani, pentruca singuri să-şi poată acoperi necazurile.

Banca Naţională a României a hotărât ca să pună la îndemâna instituţiunilor cooperatiste un credit de un miliard de lei. Acest credit se va putea întrebuinţa, cu ajutorul centrelor cooperatiste, în următoarele scopuri:

1. Credite pentru cumpărarea de unelte şi maşini agricole şi viticole (pentru vierii), pomi şi altele.

2. Credite pentru cumpărarea de vite, de orice soiu.

3. Credite pentru investiţiuni imobilare (repararea gospodăriilor, construiri de grajduri, pătule, magazii, coşare şi altele).

4. Credite pentru înlesnirea de gospodării noi la sate.

Pentru ca opera de organizare şi desvoltare a economiei statului să se poată face cât mai adânc şi cât mai cu folos, Banca Naţională a hotărât ca, pentru aceste credite să iee o dobândă de numai 2 şi jumătate la sută.

Plugarii doritori să iee cu împrumut bani în condiţiunile arătate mai sus, vor cere lămuriri la cooperativa naţională cea mai apropiată, unde vor primi toate informaţiunile în această privinţă.

FOIŢA

RENTA SAU UN PĂCALĂ ARAB

Omar Haffai, un biet cismar din Bagdad, avea păcăleala în sânge şi dacă n'ar fi făcut atât de multe farse (păcăleli), poate că ar fi fost socotit în rândul înţelepţilor.

Rudele sale îl socoteau nebun. «Fiţi mulţumiţi», le zicea el, «că sunt un nebun şi nu un înţelept, căci cu cine aţi mai fi glumit?... Bucuraţi-vă că sunt un nebun sărac şi nu un înţelept bogat, fiindcă atunci n'aţi fi fost atât de uniţi, de oarece speranţa moştenirii ar fi făcut să vă mâncaţi între voi».

«La urma urmei, spuneau alţii, e un înţelept».

Iar dacă dânsul le dădea a înţelege că prostia are un hotar, dincolo de care începe iarăşi şiretenia. Ei nu puteau să-şi dea seama dacă Omar Haffai se mişcă dincolo sau dincoace de acest hotar.

Zi cu zi, când caravanele porneau în satele pustiei, duceau ca pe o povară nevăzută, renumele lui Omar Haffai în toate colţurile Arabiei, şi cu cât mai departe era călătoria, cu atât mai mare era povara.

Omar Haffai e un şiret, se spunea în oaza (izvor în pustie) Areb. Omar Haffai e mai înţelept decât toţi învăţaţii kalifilor,„ se şoptia dealungul caselor. Gluma lui n'a dat greş niciodată şi zadarnic cugetă învăţaţii Arabiei asupra adâncimei vorbelor sale, povesteau oamenii prin cafenele.

Din om în om, vestea ajunse şi la puternicul şeic Sidi Hamud, pe care oamenii îl numeau «Sgârcitul». Palatul său ţâşnea din pustie ca un miraj (arătare), la şaisprezece zile de drum cu cămila, dela Bagdad. Un favorit (prieten ales) al califului, judecător suprem al ţinutului său, bogat în ducaţi ca plaja (malul mării) în fire de nisip şi sgârcit peste măsură.

Acesta trimise un curier (sol) la Omar Haffai în Bagdad, să se intereseze dacă e adevărat ce se istoriseşte despre el şi care este izvorul înţelepciunii sale.

«Priveşte», zise Omar curierului, «pe tăbliţa aceasta se află toată înţelepciunea lumii. Nu există întrebare la care să nu poată răspunde, nu există spirit pe care să nu-l deslege, nu există sfat pe care să nu-l dea la timpul potrivit...»

In goana-i nebună curierul lăsă la întoarcere, în pustie, un nour gros de pulbere (praf).

«O Doamne, stăpâne, gâfâi bravul curier. E un vrăjitor. Are două table din Coran, împreunate, care-ţi spun, dacă le întrebi, toată înţelepciunea lumii — cum poţi să fii înţelept, cum poţi să ajungi bogat, cum poţi să fii atotputernic peste cei muritori — toate, toate ţi le spune».

— «Ce spui tu?»

— «Şi vinde din această înţelepciune; ieftin, aşa că trebue tu singur, stăpâne, să te târgueşti cu el, înaintea marelui judecător din Bagdad».

— «Pune-mi şeaua pe cal!» strigă sgârcitul şeic, «fiindcă drumul acesta preţueşte cât o înţelepciune cumpărată ieftin»

«Şeicul Sidi Hamud a intrat în oraş prin poarta de apus, auzi Omar Haffai, vorbind pe muzicanţii ambulanţi (umblători) de pe stradă. Şi atunci se îmbrăcă la repezeală în zdrenţe, îşi turnă cenuşă în creştetul fetei şi-şi atârnă barbă mare albă.

Apoi se aşează pe un scaun şi aşteptă. Ştia cât preţueşte vizita şeicului.

«Ce dracu mai face nebunul iarăşi?», îşi spuseră rudele când văzură pe Omar Haffai, încovoiat şi şchiopătând, un moşneag obosit, urmând pe servitorul judecătorului, care venise să-l ia.

— «Tu eşti Omar Haffai?» întrebă şeicul.

— «Eu sunt. O, bietele mele ciolane!», suspină el

— «De ce eşti sărac?»

Zile grele îl pasc pe Izrael

— »Va veni vremea când toți jidanii vor trebui dați afară din Germania!« — a declarat șeful propagandei antisemite. —

In toată Germania au început mișcări foarte aprinse împotriva jidanilor. Cu toată paza poliției, prăvăliile jidovești sunt atacate noaptea și sparte. In Berlin au fost sparte ferestrele la 3 sinagogi, iar pe ușile caselor unde locuesc jidovi au fost scrise cuvintele: »Jidani, băgați de seamă, poporul este mâniat!« Pe ușile mai multor magazine au fost desemnați cu creta jidani spânzurați.

Măsuri aspre au fost luate împotriva militarilor cari vor mai locui la jidani. Aceste măsuri în curând vor fi întinse peste întreaga Germanie.

La oficiile postale nu vor mai fi primite pachete trimise de jidani decât atunci când ele vor fi trimise numai jidanilor.

Biet popor al lui Izrael! In curând va sosi vremea când ultimul jidan va trebui să părăsească, nu numai Germania, cum spune Iuliu Streicher șeful antisemit, ci întreagă Europa. Atâția oameni cu inimă bună l au sfătuit pe Izrael, să se domclească, să și iee catrafusele și să plece până-i vreme de plecare. El s'a împotrivit. Indărtnicia este mama urii.

Neascultarea jidovilor a umplut de ură popoarele în mijlocul cărora trăiesc.

Faptele lor au îndemnat aceste popoare să i scormonească din culbare.

Acum e prea târziu. In zadar te văicărești, Izraele! In zadar plângi la Liga Națiunilor, că nici dânsa nu mai are urechi pentru tine! Iar dacă totuși te mai priponești în îndărătnicie, grele zile te pasc, Izraele. Bagă bine seama!

Japonezii vorbesc de pace

în timp ce armatele lor cuprind, bucată cu bucată, pământul chinez

Povestea războiului dintre China și Japonia este atât de încurcată încât numai ei — japonezii și chinezii — o mai pot pricepe. Cel dintâi lucru curios este faptul, că Japonia nici până azi nu a declarat război pe față Chinei. Armatele japoneze se află în inima Chinei și guvernul japonez continuă a declara, că între Japonia și China sunt cele mai bune legături de prietenie!..

Ziarele aduc vestea, că între cele două țări în război, ar fi pe cale să se lege pacea. Acest fapt nu i-a oprit însă pe japonezi să pornească în văzduh 33 de aeroplane cari au aruncat câteva zeci de mii de bombe deasupra orașului Canton, semănând moartea și jalea în populația chineză.

Revărsarea fluviului Galben se spune, că a fost provocată de chinezi. Șesul care se întinde la răsărit de fluviu este apărat cu niște stăvilare uriașe pe cari chinezii le-au spart și astfel s'a produs înspăimântătoarea revărsare de ape ca și care istoria nu cunoaște. Se svonește că revărsarea uriașă de ape nu ar fi omorât atâția chinezi câți japonezi. Căci frontul japonez era chiar în preajma fluviului și armatele nu au avut vreme să se retragă.

Svonurile unor încercări de împăciuire par a fi adevărate. Japonezii s'au înglodat atât de mult în China, încât ar fi buni bucuroși să sfârșească războiul cu pace. Dar cine să spue cel dintâi cuvântul? Aci stă **greutatea**. Până una alta, japonezii vorbesc de pace și în China se bat... »ca'n vremuri bune«... Cine mai poate bănui ce va ieși din acest curios dar crâncen război?...

Voluntarii germani și italieni din Spania

vor fi înlocuiți

In portul Ceuta au fost îmbarcați în vapoare 10 mii de soldați mauri din Africa, porniți spre front pentru a înlocui trupele obosite. S'a mai constituit o rezervă de 50 de mii de soldați spanioli cari vor înlocui pe soldații germani și italieni. După cele din urmă știri cari sosesc din Spania naționalistă, se spune că generalul Franco, în urma cererii puterilor streine, va înlocui voluntarii cu soldați spanioli și africani. Incă nu se poate întări această știre. Dacă va fi adevărată, ea arată că războiul este pe sfârșite. Căci voluntarii cari au luptat acolo nu credem că se pot hotărî să plece până ce nu întrevăd sigură biruința trupelor naționaliste.

De altfel, pe toate fronturile, soldații lui Franco înaintează biruitor. Apropiata zi a biruinței le însuflețește puterile de luptă și în calea lor nimic nu se mai poate pune deacurmezișul. In fiecare clipă se așteaptă căderea Barcelonei și a Valenciei. Aceste 2 orașe au mai rămas dintre orașele mari. »Este chestie de câteva zile«, scrie un ziar italian. Republicanii se pot pregăti de plecare. *Alta nici nu au ce face.* Sau să se supună stăpânirii celei nouă a generalului Franco,

Nenorocirea din satul Recea jud. Bălți

In numărul trecut al gazetei am vestit despre otrăvirea celor 40 de săteni din Recea jud. Bălți. Autoritățile au crezut la început că otrăvirea s'a produs cu carne de porc stricată. Medicii au constatat însă, că în mâncare a fost pusă otravă puternică. După îndelungate cercetări, a fost aflată și făptașa, o femee care avea necaz pe unul dintre clăcași.

Crunta răzbunare a femeii a dus în mormânt 10 oameni nevinovați.

COLȚUL PLUGARULUI

Sfaturi bune și îndrumări gospodărești

Pentru podgoreni

Via este în floare. In acest timp nu se face nici o lucrare afară de prăfuitul cu pucioasă. Dacă însă ați întârziat cu stropitul și ploile sunt dese, stropiți cu zeamă de piatră vânătă 1 și ½% și var.

Viile bătute de piatră, se se stropesc îndată cu zeamă de piatră vânătă, care vindecă rănile mai ușoare. După 2, 3 zile când se cunosc părțile lovite mai greu, se înlătură prin tăiere. Dacă via a suferit prea mult, cereți instrucțiuni dela Camera agricolă.

Pentru viile în cari a apărut molia sau viermele strugurelui, care retează codițele florilor și ale boabelor, lăsând ciorchinul gol și invelindu-l într'un păienjeniș, se adaugă în zeama de piatră vânătă, 150 gr. verde de Paris topit în 10 litri de apă și se stropesc toți strugurii, cât se poate de bine. Unde a apucat făinarea, prăfuiți cu floare de pucioasă.

Treburile și nevoile pădurii

In pepinierele silvice se plivesc și se prășec pueții și se fac umbrare pentru adăpostirea lor contra arșiței.

Tăierea teiului și a stejarului pentru coaje a fost permisă numai până la 15 Iunie.

La 1 August încetează *tariful redus pentru transportul lemnelor.*

Feriți pădurile de incendii. Dacă faceți focul la marginea sau înlăuntrul pădurii, nu plecați până ce nu îl stingeți.

O boală a păsărilor

Holera este cea mai răspândită boală a păsărilor. Sămânța ei atacă mai ales găinile, curcile, gâștele și rațele. Răspândirea ei este ajutată de mortăciunile aruncate pe garduri, pe câmp, în **șanțuri** sau în ape, de unde sunt scoase de câni, de porci și alte animale.

S'a constatat că sămânța boalei se găsește pretutindeni, chiar în trupul păsărilor sănătoase, și nu așteaptă decât ca puterea lor de rezistență să scadă, pentru a le îmbolnăvi și a molipsi și pe cele sănătoase. La păsările bine hrănite, bine îngrijite și adăpostite, boala nu se poate cuibări.

Boala merge cu o iuțeală uimitoare. Câte odată păsările mor fără să fi arătat vre-un semn de îmbolnăvire; le găsim moarte în coteț, sau cad deodată, ca trăznite depe culme. De **obiceiu** boala ține între 1—3 zile. Păsările își pierd pofta de mâncare și au multă sete. Sunt triste, pe jumătate adormite, se clatină și cad. Penele sunt zbârlite, aripile lăsate, creasta și bărbiile vinete. Adesea au vărsături și diaree, la început albă-gălbue, mai târziu verzuie. Răsuflarea este grea și hercăitoare.

Boala se poate înconjura prin curățenie, văruind des cotețele, ferind păsările de cele străine și dându le îngrijire, hrană și adăpost. Dar mijlocul cel mai bun rămâne vaccinarea tuturor păsărilor de curte, la nevoie, se face de 2 ori. Vaccinările sunt ieftine, neprimejdioase și se pot face chiar de crescătorii îndemânatici, după sfaturile medicului veterinar, care trebue chemat *fără amânare și obligatoriu*, chiar numai când se bănuește boala.

Japonezii au trecut peste râul Galben

Cu toată apărarea desperată a malurilor râului Galben, armatele japoneze au izbutit să treacă peste ape, silind pe chinezi să se retragă. Revărsarea râului, care a fost provocată de chinezi pentru a stăvili înaintarea japonezilor, a dat greș. Cele două sute de mii de persoane s'au înecat fără de nici un rost. Frontul nou pe care l'au deschis japonezii peste râul Galben se întinde până aproape de India.

miră șeicul.

— «Bătrânețea n'are nevoe de bogăție. Bogăția este bucuria tinereții!» răspunse Omar.

— «Intr'adevăr — ăsta e un cuvânt înțelept», mormăi în barbă judecătorul.

— «Mi s'a spus că posezi (stăpânești) înțelepciunea lumii. E adevărat?» se răsti șeicul.

— «Da, Luminate, e adevărat. Pe tablele acestea. Nu există nimic la care să nu poată răspunde».

— «Să vedem!»

— «Nu așa, stăpâne. A vedea nu este a ști. Numai când ai, înseamnă că știi!

— «Ce spirit profund (adânc) în acest cuvânt scurt», mormăi din nou judecătorul.

— «Știința mea e din tablele mele, adaugă Omar modest.

— «Cât ceri?», întrebă șeicul.

Omar își răsuci gânditor vârful bărbii.

Apoi deschise tablele și se adânci în studiul lor.

— «Stăpâne», începu el după aceia, «sunt un om bătrân. Să zic o mie de ducați (bani arabi) — să zic zece mii de ducați. Știu eu cât timp am să mai văd soarele? Poate că azi e ultima dată... Rudele mele, or să se certe după moarte-mi pentru banii mei, și discordia lor o să-mi turbure liniștea mormântului. Te-aș ruga dar... să-mi faci o rentă (plată pe an). O mie de ducați pe an, cât timp trăesc încă». Și tușind uscat se așeză jos.

— «Propunerea pare acceptabilă», fu de părere judecătorul și făcu cu ochiul șeicului.

— «La urma urmei», își făcu socoteala șeicul, «cât are s'o mai ducă hodoroaga asta? un an poate, sau nici atât», Și făcu semn judecătorului că l-a înțeles.

— «Să fie cum ai cerut, Omar Haffai, pe cuvântul meu de șeic. Judecătorul este martorul nostru și mărturia lui este sfântă. Ce o să se întâmple însă dacă tabelele tale n'or să adeverească ceeace ai promis?».

— «Eu spun adevărul, domnule, și judecătorul poate să hotărască dacă ceeace am spus, este exact».

— «Fie — ai aici prima rată...»

— «Și aici, o șeicule, sunt tablele», răspunse Omar, după ce-și ascunse punga cu aur sub cingătoare.

Șeicul apucă tablele cu lăcomie dar deodată isbucni furios:

— «Ce-i asta? Ești un șarlatan. Aici nu sunt decât litere — alfabetul!»

— «Greșiți... în ele e toată înțelepciunea lumii, răspunse liniștit șiretul Omar. Nu există nimic care să nu se poată forma cu ele: ori ce înțelepciune, orice răutate, orice cuvânt, orice scriere...»

— «Ce spirit înalt», se gândi din nou judecătorul.

— «Ce bine am făcut că nu i-am dat o sumă mai mare pentru pungășia asta», făcu Sidi Hamud.

— «Iarăși greșești, luminate șeic. Citește ce mai este scris pe table: «Sgârcenia slăbește mintea», strigă Omar râzând și-și smulse barba. Și îndreptându-și statura porni spre ușă.

— »Și nu uita, rata următoare, mai făcu el din ușă.

— «Puneți mâna pe el, e un șarlatan!, strigă șeicul.

— «Nu, tu ești, fiindcă tu singur te-ai înșelat, crezând că ai să faci o afacere cu bătrânul ăsta pe termen scurt», interveni judecătorul.

Și șeicul trebui să se supună, căci așa o voia legea califului.

— «Atunci angajamentul ăsta rămâne în picioare?» se jelui Sidi Hamud.

— «Fără nici o discuție».

Patruzeci de ani a intrat renta aceasta în buzunarul lui Omar Haffai, și toată înțelepciunea lumii n'a putut să scape pe șeic de această pacoste, căci o singură prostie poate să distrugă toată înțelepciunea.

«Suntem toți niște nebuni, sfârși el să zică, mai ales când vrem să fim șireți, căci șiretenia nu este înșelăciune».

Povestită de **Gion Vas.**

Noutăți — Știrile săptămânii

O nenorocire care a costat viața unui muncitor s'a petrecut în gara Ploești-Sud. Muncitorul Banu Dihon lucra la o locomotivă când, din nebăgare de seamă, alunecând de pe remiză, a căzut cu capul pe ciment, rămânând mort pe loc.

60 de persoane au băut lapte dela o vacă turbată. Faptul s'a petrecut în comunna Vadu-Rașcov jud. Soroca. Soția săteanului Ion Goțan a vândut laptele fără să știe că vaca este turbată. La fața locului a plecat un medic care va îngriji pe toți sătenii spre a nu se îmbolnăvi de turbare.

Lăcustele s'au ivit în județul Covurlui. Ele s'au înmulțit peste măsură mai ales în comunele Brănești, Foltești, Mastacani, unde combaterea este foarte anevoioasă din pricina pământului uscat, în care nu poate pătrunde leacul care se aruncă pentru stârpirea lor. Sătenii luptă din răsputeri să-și scape recolta.

Un post secret de radio îndeamna pe soldații ruși să se răzvrătească împotriva stăpânirii lui Stalin. O armată de ingineri a pornit să afle acest post care făcea o propagandă forte puțin plăcută bolșevicilor. In cele din urmă a fost aflat în localitatea Minsk din Rusia. Postul era condus de către comisarul Rubinstein din poliția G. P. U. ajutat de 3 agenți. In clipa în care au fost descoperiți, s'au apărat cu puști le. Poliția a aruncat atunci bombe în casă, omorând 2 din cei aflători în casă. Din această afacere făceau parte 67 de funcționari din poliția G. P. U. cari toți au fost arestați. Soartea care îi așteaptă nu mai este lipsă s'o spunem. Cetitorii o cunosc dinainte...

Doctorul Noveanu Vasile, medic la dispensarul de tuberculoși al Casei Asigurărilor Sociale din Arad, a fost scos din slujbă pentru faptul că a activat în cadrele unei organizații oprită de lege.

I. P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan a părăsit ministerul educațiunii naționale, rămânând numai ministru al cultelor și artelor. Locul P. S. Sale la ministerul educațiunii naționale a fost ocupat de către dl Armand Călinescu ministru al internelor.

Nebunia iuțelii a deschis mormântul tânărului inginer Al. Mihăilescu din București. După un chef până la ziuă, în săptămâna trecută Joi dimineața, inginerul se întorcea dela un restaurant din București. Fiind și puțin cam afumat, inginerul a izbit mașina de un pom, rămânând mort pe loc. Iată cum nesocotința și lipsa de cumpătare închee viața unui om care putea fi de bun folos obștei.

Un milion de lire pe zi a cheltuit Anglia pentru înarmare. Asta face un miliard de lei în bani de-ai noștri. »Am făcut lucruri minunate«... a declarat un ministru englez. Da, da, foarte minunată trebue să fie vederea unor mașini, ca niște balauri uriași de oțel, mai ales când te gândești că toate acestea folosesc la uciderea oamenilor. Mai minunat nu se poate...

O barcă cu 30 de persoane s'a scufundat pe fluviul Bug din Polonia. Voind a trece apa cu barca care era prea mică, s'au urcat într'ânsa 30 de țărani. Pe la mijlocul apei fundul bărcii s'a desprins și nefericiții țărani au căzut în apă. Nici unul nu a putut fi salvat.

Japonia nu a declarat încă război Chinei. Este lucru de mirare și totuși se bat. Un ziar japonez vestește că guvernul japonez va declara războ Chinei. Aceasta ca să oprească amestecul altor țări în războiu, prin trimiterea de material de războiu.

Au fost chemați din concediu toți rezerviștii zburători italieni. Ei au fost concentrați pentru un timp mai îndelungat pentru a face instrucție. In ziarele din streinătate faptul acesta este pus în legătură cu o mobilizare. Autoritățile italiene dezmint.

Echipele regale au pornit din nou la lucru. In unele județe, harnicii studenți au și început șezătorile. Sătenii primesc cu multă bucurie soliile culturii cari coboară în sate pentru luminarea lor.

Ministerul agriculturii a primit un raport în care se aduce la cunoștință, că proprietarul Schwartz, din jud. Mureș, și-a scos în vânzare proprietatea sa în întindere de 6000 jugăre.

Sătenii doritori să cumpere terenul pus în vânzare s'au constituit în obște. Proprietarul Schwartz a refuzat să le vândă pământul, cu toate că prețul era destul de ridicat.

A vândut însă terenul marelui latifundiar Banfy, la un preț mai mic ca cel oferit de sătenii constituiți în obște. Banfy mai are aproape 15.000 de iugăre de pământ și este aceiași persoană care ține întinse păduri în ținutul Moților.

Ministerul agriculturii are datoria să iee cele mai aspre măsuri împotriva jidanului care îndrăznește să-și bată joc de săteni.

Noul plan antisemit german a întrat în aplicare. Astfel ziarul englez »Daily Herald« anunță din Berlin că toate averile jidanilor din Germania au fost confiscate. Ele vor fi folosite la finanțarea planului de patru ani. Deasemenea jidanii cari se află în Germania vor fi constrânși să pună la îndemâna guvernului și averile lor din străinătate, pentru cumpărarea de materii prime. Pentru averile confiscate jidanii vor primi o dobândă anuală de 2—3 la sută.

Tribunalul militar din Culj a judecat în săptămâna trecută pe preotul Greabu din comuna Tiha Bârgăului—Năsăud, care fiind chemat de locuitorii Simion Borta și Gheorghe Borta să facă o sfeștanie la locuința lor, a fost bănuit și acuzat de șeful postului de jandarmi că ar face politică gardistă.

Atât preotul cât și cei doi țărani au fost osândiți la câte șase luni închisoare.

Tot atunci au fost condamnați pentru aceiași vină, la câte o lună închisoare, locuitorii Tonea Simion și Cioanca Sandu. Protopopul Bal Ioan, acuzat dimpreună cu ei, a fost achitat, întrucât s'a stabilit că n'a făcut nici odată nici un fel de politcă.

A întrat spaima în țiganii din Germania. Autoritățile din Germania plănuesc sterilizarea țiganilor pentru a nu se putea înmulți. Această propunere a fost făcută de către ministrul sănătății, care a observat că prin înmulțirea țiganilor este primejduită populația mai multor orașe. La auzul acestei vești țiganii din toată lumea s'au spăimântat și au convocat îndată un congres mare.

POȘTA „LIBERTĂȚII"

GH. VRACIU. Poeziile dv. sunt foarte bune. Ne pare rău însă că nu le putem publica. Faptul acesta nu trebue să vă scadă entuziasmul. Scrieți înainte și în alte împrejurări, când veți avea mai multe, se vor publica.

Societatea Națiunilor „nu mai este decât o umbră a forței de temut care se cădea să fie"

— a declarat ministrul treburilor din afară a Rusiei

In toată lumea s'a răspândit svonul cu iuțeala fulgerului, că Rusia se retrage din Liga Națiunilor. Motivul este următorul: Ministrul treburilor din afară a Rusiei, Litvinov, a ținut o cuvântare înainte de alegerile pentru deputați, în care a declarat, că Societatea Națiunilor *„nu mai este decât o umbră a forței de temut care se cădea să fie"*.

Cel mai mare apărător al Societății Națiunilor a declarat acest lucru! Trebue să-l credem. Declarația lui pleacă de sus, dela Stalin. Fără aprobarea acestuia, nimic nu se mișcă în Rusia. Prin urmare voința lui Stalin este ca Rusia să se retragă din Societatea Națiunilor.

Este aceasta, împlinirea prorocirii, pe care o aminteam de mult, tot în acest loc, că Societatea Națiunilor este sortită uitării.

Toate societățile sportive din România vor fi conduse de Straja Țării

— Legământul străjerilor —

Pentru ca Straja Țării să poată supraveghia organizațiile tinerești din țară, le-a pus pe toate sub controlul său. Astfel întră sub controlul Străjii Țării: Asociația Arcașilor din Bucovina, Șoimii Carpaților din Cluj și toate celalte societăți sportive din România. Președinții și jumătate din membrii acestor societăți vor fi numiți de Straja Țării.

S'au mai introdus următoarele dispozițiuni noui: Străjerii și străjerele dela vârsta de 21 ani precum și străjerii comandanți și comandante din Straja Țării, vor depune următorul jurământ:

„Jur credință Regelui meu Carol al doilea, jur dragoste și jertfă țărei și neamului românesc, jur ascultare și supunere Străjei Țărei. Așa să-mi ajute Dumnezeu".

Străjerii și străjerele până la vârsta de 14 ani, vor face făgăduință, iar dela 14—21 ani, un legământ a cărui formulă se va statornici prin regulament. Străjerii vor purta uniforme, insigne, embleme, medalii și semne distinctive. Unitățile vor avea fanioane și drapele ce li se încredințează de către Straja Țării. Toate acestea se vor întări într'un regulament. Fabricarea insignelor este un monopol al Străjii Țării.

Infăptuiri bune pornite dela stăpânire

— drumurile țării au început să fie reparate —

Este lucru neîndoios că buna stare a drumurilor și în general a căilor de comunicație ale unei țări, au mare înrâurire asupra desvoltării economice. Cu cât o țară are mai multe și mai bune căi de comunicație, cu atât acea țară este mai civilizată și înaintează pe tărâmul economic.

Dl ministru Mihail Ghelmegeanu, dorind îmbunătățirea drumurilor țării, a prezentat un program cu cerințele arzătoare ale înfăptuirilor ce trebuesc făcute. A împărțit, astfel, 108 mii chilometri de drumuri naționale, județene și comunale, cari vor fi lucrate din fondurile cari sunt puse la îndemână în acest scop.

Lucrările au și început. In munții Apuseni a început construcția a 58 de chilometri de drum în preț de 60 de milioane lei. In celelalte regiuni ale țării a început deasemenea construirea de drumuri, cari vor da putință sătenilor să și ducă produsele agricole, cu mai multă ușurință și cu mai mare iuțeală, dintr'un loc într'altul.

Dați pentru ridicarea unui sfânt lăcaș

Bisericuța de lemn din comuna Lăschia jud. Satu-Mare, cu vechime de peste 150 de ani, are lipsă de reparație. Vremile i-au urnit pereții iar în turn se află un singur clopot, și acela spart, căci pe cel bun l-au dus dușmanii în zilele acelea grele, când bisericuța mai ținea trează credința în biruință. L-au turnat ungurii în guri de tun ca să improaște din ele moarte în frații noștri.

Comuna este săracă și oricât de mare jertfă ar face enoriașii, sumele cari s'ar aduna, ar fi de tot prea mici ca să se poată repara biserica.

Comitetul de reparațiune face un călduros apel la toți oamenii de inimă, să ajute biserica cu cât le stă în putință. Puținul pe care-l vor da va fi răsplătit însutit de către cel A-tot-puternic.

Ajutoarele se pot trimite pe adresa: Alex. Ștef com. Lăschia jud. Satu-Mare.

Tipografia Astra Ardeleană S. A. R. - Cluj, Calea Moților 59.

Bun de imprimat